

HOTĂRÂREA GUVERNULUI

privind stabilirea cadrului general de implementare a intervențiilor specifice dezvoltării rurale cuprinse în Planul Național Strategic 2023-2027

Având în vedere prevederile: Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013; ale Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013, ale Hotărârii Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

Ținând seama că Planul Național Strategic 2023-2027 al României a fost aprobat prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene nr. C (2022) 8783 din 7 decembrie 2022,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și art. 9 din Regulamentul (UE) 2021/2115,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Capitolul I

Obiect și definiții

Art. 1. – (1) Obiectul prezentei hotărâri îl constituie stabilirea cadrului general de implementare a intervențiilor specifice dezvoltării rurale cuprinse în Planul Național Strategic 2023-2027, denumit în continuare PNS 2023-2027, pentru care se acordă sprijinul financiar cofinanțat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, denumit în continuare FEADR, și de la bugetul de stat.

(2) Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin structura organizatorică de specialitate, îndeplinește funcția de Autoritate de management pentru PNS 2023-2027, conform art. 123 din Regulamentul (UE) 2021/2115, denumită în continuare AM-PNS.

(3) Agențiile de plăți acreditate, respectiv Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) asigură implementarea intervențiilor din PNS 2023-2027 în condițiile delegării.

(4) Prezenta hotărâre se aplică intervențiilor din PNS 2023-2027 enumerate în anexa, care face parte integrantă din aceasta.

Art. 2. - (1) În înțelesul prezentei hotărâri, termenii și expresiile de mai jos se definesc astfel:

a) angajament - reprezintă voința exprimată printr-un document asumat prin semnătură de un solicitant al sprijinului financiar, prin care acesta se obligă să respecte condițiile generale și specifice de acordare a sprijinului pentru fiecare intervenție/pachet/sub-pachet/variantă, astfel cum sunt prevăzute în fișele intervențiilor din PNS 2023-2027 și detaliate în legislația națională;

b) exploatație - ansamblul unităților de producție situate pe teritoriul României gestionate de un fermier și utilizate pentru activități agricole, inclusiv cele care vizează terenurile împădurite;

c) Comitet de monitorizare - reprezintă organismul responsabil cu monitorizarea și evaluarea progreselor înregistrate în implementarea PNS 2023-2027, în direcția realizării obiectivelor acestuia, în condițiile art. 124 din Regulamentul (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC și finanțate din Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr.1307/2013, denumit în continuare regulamentul PNS;

d) cheltuieli eligibile generale - reprezintă cheltuielile care se încadrează în categoria de cheltuieli eligibile comune tuturor intervențiilor și acoperă, parțial sau total, costurile necesare pentru pregătirea și implementarea proiectelor finanțate din FEADR și de la bugetul de stat, în conformitate cu PNS 2023 - 2027;

e) cheltuieli eligibile specifice - reprezintă cheltuielile privind realizarea operațiunilor specifice fiecărei intervenții cuprinse în PNS 2023-2027, care se detaliază în ghidurile solicitantului;

f) contract de finanțare sau decizia de finanțare - reprezintă documentul juridic încheiat în condițiile legii între Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, denumită în continuare AFIR, sau, după caz, Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, denumită în continuare APIA, și beneficiar, prin care se stabilesc obiectul, drepturile și obligațiile părților, durata de execuție, valoarea, plata, precum și alte dispoziții și condiții specifice, prin care se acordă asistență financiară nerambursabilă din FEADR și de la bugetul de stat, în scopul atingerii obiectivelor intervențiilor cuprinse în PNS 2023 - 2027;

g) costuri generale ale proiectului - reprezintă acele costuri necesare pentru pregătirea și implementarea proiectului, constând în cheltuieli pentru consultanță, proiectare, monitorizare și management, inclusiv

onorariile pentru consiliere privind durabilitatea economică și de mediu, taxele pentru eliberarea certificatelor, precum și cele privind obținerea avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor, prevăzute în legislația națională;

h) grup de acțiune locală, denumit în continuare GAL - reprezintă un parteneriat local, alcătuit din reprezentanți ai sectoarelor privat, public și ai societății civile, inclusiv persoane fizice relevante pentru teritoriul eligibil LEADER, constituit cu scopul de a implementa o Strategie de Dezvoltare Locală, denumită în continuare SDL, în teritoriul vizat de parteneriat;

i) Ghidul solicitantului - reprezintă detalierea tehnică și financiară ce cuprinde setul de informații necesare solicitantului pentru pregătirea, derularea și implementarea proiectului, respectiv pentru implementarea angajamentelor cu caracter compensatoriu, elaborat pentru fiecare intervenție din PNS 2023-2027, document care se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și se publică pe site-ul organismului de implementare;

j) Planul Național Strategic 2023-2027 - reprezintă documentul programatic, în sensul art. 104 din regulamentul PNS, în care sunt prevăzute intervențiile și sumele alocate României din FEADR, care se aprobă de Comisia Europeană prin decizie de punere în aplicare, denumit în continuare PNS 2023-2027;

k) proiect - reprezintă un set de activități propuse/ întreprinse de un solicitant în vederea accesării de fonduri europene nerambursabile din FEADR prin PNS;

l) proiect eligibil - reprezintă proiectul care îndeplinește condițiile de eligibilitate prevăzute în fișa tehnică a intervenției/schemei de ajutor de stat/schemei de minimis conform criteriilor aprobate și detaliate în manualele de proceduri și în Ghidul solicitantului;

m) proiect finalizat - reprezintă proiectul ale cărui activități au fost încheiate în mod fizic sau implementate integral, iar ultima plată a fost efectuată către beneficiar de către agenția de plată;

n) data instalării - reprezintă data la care un fermier, șef al exploatației agricole, indiferent de forma de organizare a acestuia, s-a înregistrat pentru prima dată în sistemul integrat de administrare și control (IACS) gestionat de APIA;

o) registrul debitorilor - reprezintă o bază de date unică, în format electronic, la nivelul AFIR/APIA, permanent actualizată, care asigură evidența clară a tuturor debitelor financiare înregistrate, precum și a tuturor operațiunilor efectuate în legătură cu fiecare debit în parte, respectiv recuperare, modificare, anulare;

p) schemă de ajutor de stat/ajutor exceptat - set de măsuri aferente proiectelor depuse în cadrul planului, care cad sub incidența aplicării art. 107-109 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;

q) schema de minimis - set de măsuri aferente proiectelor depuse în cadrul planului ale căror cheltuieli publice sunt limitate la un nivel care nu distorsionează concurența și/sau comerțul cu statele membre și care cad sub

incidența Regulamentului (UE) nr. 1.407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis;

r) intervenție – un instrument de sprijin însoțit de un set de condiții de eligibilitate specificate în PNS 2023-2027 pe baza unui tip de intervenție FEADR prevăzut în regulamentul PNS;

s) intervenții cu caracter compensatoriu – DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente, DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile, DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon, DR-04 - Agricultură ecologică – conversie, DR-05 - Agricultură ecologică - menținerea certificării, DR – 06 Bunăstarea animalelor, DR-07 - Silvo-mediu și climă, DR- 08 - Împăduriri - întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite, DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona montană, DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative, DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice;

ș) transfer de angajament pentru intervențiile cu caracter compensatoriu - reprezintă preluarea voluntară de către cesionar a obligațiilor și drepturilor care decurg din angajamentele asumate de către cedent în legătură cu respectarea condițiilor de acordare a sprijinului pentru fiecare intervenție/pachet/variantă vizată;

t) transferul de exploatație – reprezintă vânzarea, arendarea, moștenirea sau orice alt tip de transfer a dreptului de deținere sau utilizare a exploatației;

ț) derulare proiect - reprezintă totalitatea activităților efectuate de beneficiarul FEADR de la semnarea contractului/deciziei de finanțare până la finalul perioadei de monitorizare a proiectului;

u) implementare proiect - reprezintă totalitatea activităților efectuate de beneficiarul FEADR de la semnarea contractului/deciziei de finanțare până la data depunerii ultimei tranșe de plată;

v) execuția contractului – constă în implementarea proiectului, la care se adaugă termenul pentru efectuarea tranșei finale de plată;

w) AKIS- sistemul de cunoștințe și inovare în agricultură - reprezintă combinarea fluxurilor de organizare și de cunoștințe dintre persoane, organizații și instituții care utilizează și generează cunoștințe pentru agricultură și domeniile conexe.

(2) Prevederile prezentului articol se completează cu definițiile din:

a) PNS 2023-2027;

b) Regulamentul (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate din Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr.1307/2013, cu completările ulterioare;

- c) Regulamentul (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013, cu completările ulterioare ;
- d) Regulamentul delegat nr. 1172/2022 de completare a Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul integrat de administrare și control din cadrul politicii agricole comune și aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative aferente condiționalității;
- e) Regulamentul de punere în aplicare nr. 1173/2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul integrat de administrare și control din cadrul politicii agricole comune;
- f) Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis, cu modificările ulterioare;
- g) Regulamentul delegat nr.1198/2014 de completare a Regulamentului (CE) nr. 1217/2009 al Consiliului privind crearea unei rețele de colectare de informații contabile agricole privind veniturile și activitatea economică a exploatațiilor agricole în Uniunea Europeană;
- h) Regulamentul (CE) nr. 1217/2009 al Consiliului Uniunii Europene din 30 noiembrie 2009 de creare a unei rețele de colectare de date contabile agricole privind veniturile și activitatea economică a exploatațiilor agricole în Comunitatea Europeană, cu modificările și completările ulterioare;
- i) Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize, cu modificările ulterioare, art. 31-34.
- j) Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- k) Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare;
- l) Hotărârea Guvernului nr. 907/2016 privind etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare;

Capitolul II

Reguli de implementare

Secțiunea 1 Reguli comune

Art. 3. - Prezenta secțiunea stabilește reguli comune care se aplică intervențiilor din PNS 2023 – 2027 pentru care se acordă sprijin din Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală.

Art. 4. - (1) Prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pot fi delegate de către autoritatea de management pentru PNS 2023 – 2027 către agențiile de plăți acreditate, sarcini privind implementarea intervențiilor FEADR.

(2) Pe aspecte punctuale de implementare sau verificare, AM - PNS, agențiile de plăți acreditate pot încheia acorduri de delegare/protocoale de colaborare cu alte entități/instituții publice.

Art. 5. - Cererile de finanțare/cererile de ajutor/cererile unice de plată/cererile de plată se depun/completează online, cu excepția cererilor de finanțare/plată aferente schemelor de ajutor de stat finanțate din FEADR și gestionate de către APIA, pentru care depunerea se poate efectua și pe hârtie.

Art. 6. - Categoriile de potențiali beneficiari sunt prevăzuți în fișa tehnică a fiecărei intervenții, astfel cum sunt prevăzute în PNS 2023-2027 și vor fi precizate în ghidurile solicitantului elaborate și aprobate pentru fiecare intervenție.

Art. 7. - Solicitantul/beneficiarul trebuie să depună toate diligențele pentru a lua la cunoștință despre informațiile publice referitoare la intervenția din PNS 2023 – 2027 în baza căreia intenționează să solicite sprijin/depună proiect, inclusiv cu privire la obligațiile care decurg din legislația națională în vigoare potrivit specificului angajamentului/proiectului.

Art. 8. - (1) În cazul în care se constată crearea în mod artificial a condițiilor pentru acordarea sau pentru creșterea intensității sau a nivelului sprijinului, nu se va acorda niciun sprijin financiar pentru cererea respectivă.

(2) În cazul în care se constată crearea de condiții artificiale care afectează cererea de plată din anul respectiv ulterior efectuării plăților, atunci se vor recupera sumele plătite pentru cererea de plată.

(3) Regulile detaliate avute în vedere la stabilirea condițiilor artificiale și modul de verificare a respectării de către solicitanți a prevederilor art. 62 din Regulamentul (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013, vor fi detaliate în cadrul ghidurilor solicitantului, procedurilor de lucru ale instituțiilor cu responsabilități în implementarea intervențiilor.

Art. 9. - (1) Pentru finanțarea proiectelor aferente intervențiilor din PNS 2023-2027 se aplică principiul concursului de proiecte, transpus printr-o procedură de selecție transparentă, bine documentată, nediscriminatorie, realizată pe baza criteriilor de selecție stabilite și aprobată prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, în cazul următoarelor:

- a) DR-07 – Silvo-mediu și climă;
- b) DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați;
- c) DR-13 - Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal;
- d) DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni;
- e) DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole;
- f) DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi;
- g) DR-17 - Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă;
- h) DR-18 - Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice;
- i) DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă;
- j) DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic;
- k) DR-21 - Investiții pentru prevenirea răspândirii peștei porcine africane (PPA);
- l) DR-22 - Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole;
- m) DR-23 - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene;
- n) DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere;
- o) DR-25 - Modernizarea infrastructurii de irigații;
- p) DR-26 - Înființarea sistemelor de irigații;
- q) DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă;
- r) DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural;
- s) DR-29 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole;
- ș) DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri;
- t) DR-32 - Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole
- ț) DR-33 – Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol;
- u) DR-34 – Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI;
- v) DR-35 - Dezvoltarea cooperării în cadrul lanțului valoric;
- w) DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, doar pentru selecția SDL;
- x) DR-37– Transfer de cunoștințe;
- y) DR-38 - Consiliere în afaceri Agricole

- z) Rețeaua Rurală Națională, pentru finanțarea cuprinsă în Planul de Acțiune care nu se implementează prin proceduri de achiziție publică.
- (2) Autoritatea de Management stabilește, în consultare cu Comitetul de Monitorizare, metodologia de selecție și criteriile de selecție, pe baza principiilor prevăzute în fișele intervențiilor din PNS 2023-2027 care permit ierarhizarea cererilor de finanțare corespunzător necesităților identificate, analizei SWOT și obiectivelor stabilite în PNS 2023-2027 corelată cu alocările disponibile pentru fiecare sesiune de depunere în parte.
- (3) Criteriilor de selecție li se va asocia un anumit punctaj conform importanței lor, permițând derularea corespunzătoare a activității de evaluare/selectare. Criteriile de selecție vor fi detaliate în ghidurile solicitantului și manualele de proceduri aferente aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, cu respectarea principiului privind tratamentul egal al solicitanților, o bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea intervențiilor stabilite în PNS 2023-2027.
- (4) Metodologia de selecția a proiectelor/cererilor de finanțare pentru intervențiile aferente dezvoltării rurale cu excepția DR-07-Silvo-mediu și climă este organizată pe baza următoarelor principii aplicabile la nivel de intervenție/componentă/alocare distinctă/schema de ajutor de stat sau de minimis:
- a) Organizarea uneia sau mai multor sesiuni de depunere cu o perioadă de derulare și alocare financiară predefinite, cu selecție conform pragurilor de calitate prestabilite;
  - b) Alocarea financiară predefinită poate conține și suma rezultată din aplicarea procentului de supracontractare care poate fi luat în considerare în parte;
  - c) Selectarea proiectelor / cererilor de finanțare cu punctajul cel mai mare, respectiv selectarea pentru finanțare doar a proiectelor/ cererilor de finanțare al căror punctaj total este superior sau cel puțin egal raportat la pragul de calitate prestabilit;
  - d) În situația în care toate fondurile alocate unei intervenții/componente/scheme au fost scoase la licitație, disponibilul reprezentat de supracontractare, economiile și rezilierile identificate după finalizarea procesului de evaluare-selectare, se va utiliza pentru finanțarea proiectelor / cererilor de finanțare eligibile, rămase fără finanțare sau pentru organizarea unei noi sesiuni de depunere.
- (5) Prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, se aprobă regulamentul/regulamentele de organizare și funcționare al procesului de evaluare, selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele/cererile de finanțare aferente intervențiilor din PNS 2023-2027.
- (6) În cazul LEADER, pentru strategiile de dezvoltare locală, denumite în continuare SDL care optează pentru mecanismul multi-fond, AM-PNS și autoritatea de management pentru Programul Național

Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) definesc criteriile de selecție a acestor strategii și înființează un comitet mixt pentru toate fondurile în cauză, pentru selectarea, aprobarea și monitorizarea strategiilor selectate. Prin ordin comun al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului investițiilor și proiectelor europene se aprobă regulamentul de organizare și funcționare al procesului de evaluare, selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru SDL multifond.

Art. 10. - (1) Pentru proiectele aferente intervențiilor prevăzute la art. 9 alin. (1) lit.b) – s) și lit. t) - y), precum și pentru proiectele selectate de GAL, inclusiv pentru cheltuielile de funcționare și animare ale GAL, se poate acorda avans de până la 50% din contribuția financiară a Uniunii Europene și contribuția publică națională (valoarea publică nerambursabilă)

(2) Plata avansului este condiționată de constituirea unei garanții în procent de 100% din valoarea avansului, prezentate sub formă de scrisoare de garanție bancară sau scrisoare de garanție emisă de o instituție financiară nebanară înregistrată pe toată perioada de valabilitate a garanției în Registrul Special al Băncii Naționale a României.

(3) În cazul în care instituția financiară nebanară care a emis scrisoarea de garanție este radiată din Registrul Special al BNR, beneficiarul AFIR este obligat să prezinte anterior expirării duratei de execuție a contractului, în conformitate cu prevederile specifice din procedurile de lucru, o altă scrisoare de garanție emisă în aceleași condiții prevăzute la alin. (2), valabilă până la expirarea duratei de execuție a contractului.

(4) Cuantumul avansului este prevăzut în contractul de finanțare încheiat între beneficiar și AFIR. Utilizarea avansului se justifică de către beneficiar pe bază de documente până la expirarea duratei de implementare prevăzute în contractul de finanțare.

(5) Înlocuirea prevăzută la alin. (4) este obligatorie și în cazul beneficiarilor AFIR ale căror scrisori de garanție au fost eliberate de instituții financiare bancare, care nu mai pot desfășura activitatea specifică în domeniul emiterii de garanții bancare sau din alte motive de legalitate.

(6) Neîndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (3) și (5) conduce la rezilierea contractului de finanțare și recuperarea sprijinului financiar acordat.

(7) Condițiile, modalitatea de solicitare și acordare a avansului aferente contractului de finanțare se detaliază în Ghidul solicitantului.

(8) Garanția trebuie constituită la dispoziția AFIR pentru o perioadă cuprinsă între data cererii de acordare a avansului și data expirării duratei de execuție a contractului.

(9) Garanția este eliberată în cazul în care AFIR constată că suma cheltuielilor reale efectuate, justificată pe bază de documente, care corespund contribuției financiare a Uniunii Europene și contribuției publice naționale pentru investiții, depășește suma avansului.

(10) AFIR efectuează plata avansului în contul beneficiarilor, deschis la Trezoreria Statului sau la o instituție bancară.

Art.11. – (1) Ghidul solicitantului specific fiecărei intervenții cuprinde informații detaliate privind, în special: depunerea proiectelor/cererilor, selecția, categoriile de beneficiari eligibili, costurile eligibile și neeligibile, termene-limită și condiții pentru depunerea cererilor de plată a avansului și a celor aferente tranșelor de plată, tipurile de documente, avize, autorizații sau studii, după caz, pe care solicitanții sau beneficiarii trebuie să le prezinte la organismul de implementare.

(2) Modificările Ghidului solicitantului nu vor aduce atingere sesiunii de depunere de proiecte aflate în curs de derulare, cu excepția situației în care intervin modificări ale legislației europene sau naționale care impun acest lucru.

Art.12. - (1) Fără a aduce atingere dispozițiilor art. 35, cheltuielile necesare pentru implementarea proiectului/cererilor sunt eligibile, după caz, dacă:

a) sunt realizate efectiv după data semnării contractului de finanțare / deciziei cu agenția de plată și sunt în legătură cu îndeplinirea obiectivelor fiecărei intervenții, cu excepția cheltuielilor cu întocmirea și depunerea proiectelor care pot fi realizate înainte de depunerea cererii de finanțare;

b) sunt efectuate pentru realizarea investiției cu respectarea rezonabilității costurilor;

c) sunt efectuate cu respectarea prevederilor contractului de finanțare /deciziei de finanțare / angajamentului semnat cu agenția responsabilă de implementare;

d) sunt înregistrate în evidențele contabile ale beneficiarului, sunt identificabile, verificabile și sunt susținute de originalele documentelor justificative, în condițiile legii.

(2) La solicitarea agenției de plată, beneficiarul este obligat să furnizeze toate informațiile legate de contractori și subcontractori, potrivit cerințelor acesteia.

(3) Rezonabilitatea prețurilor este asigurată, după caz, prin:

a) respectarea limitelor de prețuri din baza de date a AFIR astfel cum este prevăzută la art. 8 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 41/2014 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, prin reorganizarea Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, aprobată prin Legea nr. 43/2015, cu modificările și completările ulterioare;

b) prezentarea ofertelor corespunzătoare tipului de achiziție realizată în conformitate cu prevederile specifice din procedurile de lucru în situația în care nu sunt aplicabile prevederile de la lit.a), la întocmirea cererii de finanțare;

c) respectarea procedurii de achiziție AFIR pentru beneficiarii privați în situația în care nu sunt aplicabile prevederile de la lit.a);

- d) respectarea prevederilor legislației în vigoare în materia achizițiilor publice;
- e) respectarea valorilor costurilor simplificate și pentru contribuția în natură, potrivit fișelor intervențiilor și anexelor PNS 2023-2027, după caz, DR - 12 – Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați, DR - 15 - Investiții în exploatațiile pomicole, DR 17- Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă și DR – 19 - Investiții neproductive la nivel de fermă, DR 36 - LEADER și DR - 37 -Transfer de cunoștințe;
- f) respectarea prevederilor procedurale specifice proiectelor de servicii finanțate prin DR – 36 - LEADER și DR - 38 - Consiliere în afaceri agricole.

Art.13. - (1) Cheltuielile eligibile finanțate din fonduri nerambursabile prin intervențiile PNS 2023-2027, precum și cheltuielile neeligibile sunt cele prevăzute în fișele intervențiilor și în schemele de ajutor de stat/de minimis și sunt descrise în Ghidul solicitantului.

(2) Încheierea contractelor de finanțare / angajamentelor de către agenția de plată se poate face după aprobarea PNS 2023-2027 prin decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene, dar nu mai devreme de 1 ianuarie 2023.

(3) În cazul unei modificări a PNS, încheierea contractelor de finanțare de către agenția de plată se poate face începând cu data aprobării modificării PNS 2023-2027 prin decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene.

(4) Depunerea și selecția cererilor de finanțare/de ajutor/plată din cadrul schemelor de ajutor de stat/ajutoare exceptate/ajutoare de minimis se poate face începând cu data aprobării PNS 2023-2027 prin decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene, cu respectarea prevederilor art. 107-109 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(5) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (4), pot fi selectate proiecte anterior deciziei de punere în aplicare a Comisiei Europene de aprobare a PNS 2023-2027/ a modificării PNS, sub rezerva corelării acestora de către solicitanți cu prevederile planului aprobat, până la data încheierii contractelor/ deciziilor de finanțare cu AFIR sau APIA.

(6) Durata de execuție prevăzută în contractele de finanțare se poate suspenda după notificarea și cu avizul AFIR, în situația în care pe parcursul implementării proiectului se impune obținerea, din motive neimputabile beneficiarului, de avize/acorduri/autorizații, după caz, pentru perioada de timp necesară obținerii acestora sau pentru circumstanțe excepționale constatate.

Secțiunea a 2-a

Reguli specifice tipurilor de intervenție

a) Reguli privind intervențiile de investiții

Art. 14 - (1) Prezenta subsecțiune se aplică intervențiilor prevăzute la art. 9 alin. (1), cu excepția intervențiilor prevăzute la lit. a), ș), t), u) și w) – z).

(2) Intervențiilor din cadrul Strategiilor de Dezvoltare Locală ce vizează investiții li se aplică prevederile prezentei subsecțiuni.

Art. 15. - (1) Un solicitant/beneficiar, după caz, poate obține finanțare nerambursabilă din FEADR și de la bugetul de stat pentru maximum 2 proiecte sau maximum 3 proiecte dacă unul dintre acestea vizează intervenția DR- 19- “Investiții neproductive la nivel de fermă”, dar nu mai mult de un proiect pe intervenție de investiții, cu îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

a) respectarea condițiilor de eligibilitate ale acestuia și a regulilor ajutoarelor de stat, respectiv a celor de minimis, după caz;

b) să nu facă obiectul dublei finanțări cu o altă intervenție finanțată din FEADR sau din alte fonduri publice;

c) nu sunt create condițiile pentru a obține în mod necuvenit un avantaj, în sensul prevederilor art. 62 din Regulamentul (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013, în orice etapă de derulare a proiectului;

d) prezentarea dovezii cofinanțării private a investiției, prin extras de cont și/sau contract de credit acordat în vederea implementării proiectului. Atât extrasul de cont, cât și contractul de credit vor menționa valoarea totală a cofinanțării private. În cazul în care dovada cofinanțării se prezintă prin extras de cont, acesta va fi însoțit și de angajamentul solicitantului că minimum 50% din disponibilul prezentat va fi destinat plăților aferente implementării proiectului. Verificările, în acest din urmă caz, se vor face la depunerea primei cereri de plată și vor viza justificarea modului de utilizare a sumei din extrasul de cont reprezentând dovada cofinanțării private, respectiv că suma din soldul contului beneficiarului, conform extrasului emis cu cel mult 15 zile înainte de data depunerii primei cereri de plată, și suma cheltuielilor aferente proiectului realizate până la acel moment acoperă 50% din valoarea cofinanțării private;

e) în cazul depunerii a două sau mai multor cereri de finanțare, solicitantul/beneficiarul, după caz, trebuie să dovedească existența cofinanțării private pentru ambele/toate proiectele.

(2) Cheltuielile care presupun înființare/reconversie plantații pomicole, plantații de struguri de masă, hamei și înființare perdele de protecție, necesare implementării proiectelor în cadrul intervențiilor a căror arie de eligibilitate permite aceste culturi, sunt eligibile dacă sunt efectuate după depunerea cererii de finanțare.

Art. 16. - (1) Solicitanții selectați pentru finanțare au obligația de a depune toate documentele necesare în vederea încheierii contractului de finanțare, în termenul precizat în notificarea AFIR, conform procedurilor

AFIR aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, termen care curge de la data comunicării notificării.

(2) Beneficiarii prezintă cererea eligibilă pentru prima tranșă de plată și documentele justificative în termen de cel mult 6 luni de la data semnării contractului de finanțare, în cazul proiectelor pentru investiții în achiziții simple, respectiv în termen de cel mult 12 luni, în cazul proiectelor pentru investiții ce presupun construcții-montaj și al proiectelor ce prevăd plantarea de specii perene agricole și forestiere, de la data semnării contractului de finanțare. Aceste termene se pot prelungi cu cel mult 3 luni, cu plata penalităților prevăzute în contractul de finanțare, iar în cazul măsurilor de investiții private, și cu prezentarea de către beneficiar a dovezii demarării implementării proiectului.

(3) Se consideră în termen cererea de plată și/sau solicitarea de prelungire care a fost depusă cel mai târziu în ultima zi a lunii în care este stabilit a se împlini termenul prevăzut la alin. (2).

(4) Nedeplinirea cererii de plată în termenele menționate la alin. (2) și (3) are ca efect rezilierea contractului de finanțare.

(5) Pentru investițiile care prevăd construcții-montaj, proiectul tehnic de execuție se avizează după semnarea contractului de finanțare de către AFIR, în conformitate cu procedurile de lucru ale AFIR.

Art. 17. - Solicitanții/beneficiarii/membrii asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, după caz, înregistrați în registrul debitorilor AFIR, atât pentru Programul SAPARD, cât și pentru FEADR, care achită integral datoria față de AFIR, inclusiv dobânzile și majorările de întârziere până la semnarea contractelor de finanțare, pot depune proiecte aferente intervențiilor de investiții derulate prin PNS 2023-2027;

Art. 18. - (1) Cheltuielile generale ale proiectului sunt eligibile dacă îndeplinesc, cumulativ, următoarele condiții:

- a) respectă prevederile cap 4.7.3 din PNS 2023-2027;
- b) sunt prevăzute sau rezultă din aplicarea legislației în vederea obținerii de avize, acorduri și autorizații necesare implementării activităților eligibile ale operațiunii ori din cerințele minime impuse de PNS 2023-2027;
- c) sunt aferente, după caz: unor studii și/sau analize privind durabilitatea economică și de mediu, studiu de fezabilitate, proiect tehnic, document de avizare a lucrărilor de intervenție, întocmite în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;
- d) sunt necesare în procesul de achiziții publice pentru activitățile eligibile ale operațiunii;
- e) sunt aferente activităților de coordonare și supervizare a execuției și recepției lucrărilor de construcții-montaj.

(2) Cheltuielile de consultanță și pentru managementul proiectului sunt eligibile dacă respectă prevederile alin. (1) și vor fi decontate proporțional cu valoarea fiecărei tranșe de plată aferente proiectului.

(3) Costurile generale ale proiectului la care se referă alin. (1) se vor defalca pe subcapitole bugetare, în cadrul bugetului indicativ al proiectului și trebuie să se încadreze în maximum 10% din totalul cheltuielilor eligibile

pentru proiectele care prevăd construcții-montaj, dar nu mai mult de 200.000 euro, respectiv în limita a 5% pentru proiectele care prevăd investiții neproductive și în limita a 3% pentru investiții în achiziții, altele decât cele referitoare la construcții-montaj și investiții neproductive.

(4) Studiile de fezabilitate, proiectele tehnice și/sau documentațiile de avizare a lucrărilor de intervenție, aferente cererilor de finanțare depuse de solicitanții pe intervențiile din PNS 2023-2027 sau scheme de ajutor, trebuie întocmite potrivit prevederilor legale în vigoare și să conțină informații tehnice, economice, detaliate și relevante în raport cu proiectul propus.

Art. 19. - Activele corporale și necorporale rezultate din implementarea proiectelor finanțate potrivit intervențiilor PNS 2023 - 2027, inclusiv prin schemele de ajutor de stat/*de minimis*, trebuie să fie incluse în categoria activelor proprii ale beneficiarului și să fie utilizate pentru activitatea care a beneficiat de finanțare nerambursabilă pentru minimum 5 ani de la data efectuării ultimei plăți.

Art. 20. - Pentru categoriile de beneficiari ai finanțării din FEADR care, după selectarea/contractarea proiectului, precum și în perioada de monitorizare, își schimbă tipul și dimensiunea întreprinderii avute la data depunerii cererii de finanțare, în sensul trecerii de la categoria de microîntreprindere la categoria de întreprindere mică sau mijlocie, respectiv de la categoria de întreprindere mică sau mijlocie la categoria alte întreprinderi, cheltuielile pentru finanțare rămân eligibile, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

Art. 21. - (1) Durata de execuție a contractului de finanțare cofinanțat din FEADR este de 3 ani, respectiv 5 ani în cazul investițiilor neproductive și a proiectelor care includ investiții în cadrul intervenției DR - 30 pentru sectoarele struguri de masă, pomicultură, de la data semnării contractului de finanțare.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), durata de execuție este de 2 ani pentru investițiile în achizițiile fără leasing financiar de utilaje, instalații, echipamente și dotări noi, astfel cum sunt stabilite prin fișele intervențiilor PNS 2023-2027 care prevăd astfel de achiziții, precum și pentru proiectele de servicii finanțate prin LEADER.

(3) Durata de execuție prevăzută la alin. (1) și (2) poate fi prelungită dacă, la momentul solicitării, beneficiarii au încasat plăți de minimum 45%, fără a fi luat în calcul avansul primit, după verificarea dovezii cofinanțării private pentru finalizarea investiției și cu aplicarea penalităților prevăzute în contractul de finanțare, cu excepția investițiilor care prevăd adaptarea la standardele europene prevăzute în legislația europeană specifică, pentru care prelungirea nu poate depăși termenul de grație legal impus pentru adaptarea la standarde.

Art. 22. - (1) În condițiile legii, contractul de finanțare pentru proiectele finanțate din FEADR, precum și toate drepturile și obligațiile ce decurg din acesta nu pot face obiectul cesiunii, fără acordul expres și prealabil al AFIR sau APIA, după caz.

(2) Pentru asigurarea finanțării cheltuielilor necesare derulării proiectului, beneficiarul finanțării din FEADR poate constitui garanții în favoarea unei instituții financiare, respectiv unei instituții de credit sau instituții financiare nebancare înregistrate în registrul special al Băncii Naționale a României, în conformitate cu

prevederile Legii nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare, cu modificările și completările ulterioare, sub forma ipotecării investiției care face obiectul contractului de finanțare, cu notificarea AFIR, în condițiile legii, și cu respectarea prevederilor contractului/deciziei de finanțare în cauză. Beneficiarul este obligat să transmită AFIR o copie a contractului de credit și ipotecă, în termen de maximum 10 zile lucrătoare de la semnarea acestuia.

Art. 23. - (1) În situația neîndeplinirii obligațiilor prevăzute în contractele de finanțare, respectiv în cererile de ajutor, recuperarea sprijinului financiar se realizează în mod proporțional cu gradul de neîndeplinire a acestora. (2) În situația în care neîndeplinirea obligațiilor contractuale afectează eligibilitatea proiectului sau condițiile de selectare care ar fi determinat nefinanțarea acestuia, recuperarea sprijinului financiar se realizează integral.

b) Reguli privind intervențiile cu sprijin forfetar pentru instalare

Art. 24. - (1) Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri se acordă sub formă de sumă forfetară potrivit prevederilor fișei tehnice a intervenției DR - 30 – Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri, denumită în continuare DR – 30, iar solicitanții trebuie să îndeplinească, la momentul depunerii cererii de finanțare, condiția de a nu fi trecut mai mult de 2 ani de la data instalării chiar dacă forma de organizare a solicitantului este diferită față de cea de la data instalării.

(2) Beneficiarii sprijinului pentru DR- 30 pot depune proiecte de investiții pentru oricare dintre celelalte intervenții de investiții din cadrul PNS 2023-2027, doar după acordarea celei de-a doua tranșe de plată.

Art. 25. - Sprijinul sub formă de sumă forfetară destinat înființării întreprinderilor neagricole din teritoriul LEADER se acordă potrivit prevederilor fișei intervenției DR 36 – LEADER – Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității și a fișelor intervențiilor specifice din SDL.

c) Reguli privind intervențiile cu caracter compensatoriu

Art. 26. - (1) Prezenta subsecțiune se aplică intervențiilor menționate la art. 2 alin. (1) lit.s).

(2) În cazul intervenției DR -06 -Bunăstarea animalelor, ferma reprezintă unitatea de bază, autorizată sanitar-veterinar, pentru producția agricolă formată din terenul agricol și/sau incinta în care se află construcțiile, spațiile de depozitare, utilajele și echipamentele agricole, alte anexe, animale și păsări, precum și utilitățile aferente care concură la desfășurarea activităților agricole;

(3) În derularea angajamentului asumat, beneficiarul este obligat să respecte următoarele condiții generale:

a) informează APIA, oricând pe parcursul unui an de angajament, privind orice modificare a suprafețelor agricole din exploatație, a suprafețelor forestiere angajate și a efectivelor de animale din exploatație, a pierderii sau dobândirii dreptului de utilizare a unor parcele agricole sau dreptului de proprietate a unor suprafețe

forestiere sau dreptului de utilizare a unei exploatații/fermă aferente angajamentelor asumate voluntar prin cererile de plată;

b) păstrează toate documentele aferente angajamentului pe toată perioada desfășurării acestuia, precum și în perioada de monitorizare ex-post de 3 ani sau respectiv 5 ani, în condițiile art. 132 din Regulamentul (UE) nr. 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 966/2012, și le pune la dispoziția agențiilor de plăți și a altor organisme de control abilitate;

c) permite inspectarea exploatației și a suprafețelor forestiere angajate de către reprezentanți ai organismelor abilitate, pentru efectuarea controalelor prevăzute de legislația europeană și națională specifică intervențiilor cu caracter compensatoriu.

Art. 27. - (1) Transferul de exploatație/fermă și transferul de angajament se realizează în următoarele condiții:

a) transferul de exploatație poate fi total sau parțial și se poate realiza o singură dată oricând pe parcursul anului de cerere de plată;

b) în cazul unui transfer de exploatație/fermă, cesionarul poate opta pentru preluarea angajamentului sau pentru închiderea anticipată a acestuia;

c) preluarea angajamentului de către cesionar se face pentru restul perioadei de angajament asumate de către cedent; în cazul nepreluării angajamentului de către cesionar, acesta se închide anticipat, fără recuperarea sumelor plătite anterior și aplicarea de sancțiuni;

d) în cazul intervențiilor DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile, pachetele 4, 5, 7 și 10, DR-07 - Silvomediu și climă și DR-08 - Împăduriri - întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite, preluarea angajamentului poate fi numai totală, cu condiția menținerii întregii suprafețe asumate prin angajamentul inițial;

e) în cazul intervenției DR-03 – Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon, preluarea angajamentului poate fi numai la nivel de rasă angajată, cu condiția preluării de către cesionar a întregului număr de animale din rasa respectivă asumat prin angajamentul inițial;

f) în cazul intervenției DR-06 – Bunăstarea animalelor, preluarea angajamentului poate fi numai totală, cu condiția preluării de către cesionar a întregului număr de animale asumat prin angajamentul inițial;

g) în cazul intervențiilor DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente, DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile, pachetul 9.1, DR-04 - Agricultură ecologică – conversie, DR-05 - Agricultură ecologică - menținerea certificării, DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona montană, DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative, DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice, preluarea

angajamentului poate fi parțială, cu condiția menținerii de către cesionar a angajamentului pentru toată suprafața preluată pentru care există un angajament în derulare;

h) transferul de exploatație/fermă și opțiunea cesionarului privind preluarea angajamentului sau închiderea anticipată a acestuia trebuie notificate agenției de plăți în termen de maximum 15 zile calendaristice de la data efectuării transferului;

i) în cazul preluării angajamentului responsabilitatea respectării condițiilor din angajament revine cesionarului începând cu data notificării prevăzute la lit. h), cedentul rămânând responsabil pentru neconformitățile anterioare notificării;

j) dacă notificarea prevăzută la lit. h) a fost realizată înaintea emiterii primei decizii de plată aferentă cererii de plată din anul în care s-a realizat transferul, beneficiarul plății va fi cesionarul; dacă notificarea prevăzută la lit.

h) a fost realizată după emiterea primei decizii de plată aferentă cererii de plată din anul în care s-a realizat transferul, beneficiarul plății va fi cedentul.

(2) Preluarea angajamentului prevăzut la alin. (1), în caz de deces, se poate face:

(a) când decesul beneficiarului a survenit înainte de efectuarea plății pentru anul curent și moștenitorul preia angajamentul și dovedește, după caz, dreptul de proprietate a suprafețelor forestiere sau de utilizare a suprafețelor agricole, respectiv de deținere a animalelor sau exploatațiilor de animale aflate sub angajament;

(b) când decesul beneficiarului a survenit după efectuarea plății pentru anul curent și în campania următoare moștenitorul depune cerere de preluare în caz de deces și dovedește, după caz, dreptul de proprietate a suprafețelor forestiere sau de utilizare a suprafețelor agricole, respectiv de deținere a animalelor sau exploatațiilor de animale aflate sub angajament.

Art. 28. - (1) Un angajament aflat în derulare poate fi transformat sau adaptat în cursul perioadei de îndeplinire.

(2) Un angajament aflat în derulare se poate transforma într-un alt angajament prevăzut de intervențiile PNS 2023-2027, în cursul perioadei de îndeplinire, cu condiția ca angajamentul existent să fie consolidat în mod substanțial și transformarea să prezinte avantaje importante în domeniul mediului și al climei. În acest sens se deschide un nou angajament pentru toată perioada specificată de intervenția aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul inițial a fost deja pus în aplicare.

(3) Angajamentele aflate în derulare pot fi adaptate cu condiția ca noile angajamente să țină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului inițial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului inițial.

(4) Pentru a asigura adaptarea angajamentelor în cazul modificării cerințelor de bază pe care angajamentele trebuie să le depășească este prevăzută o clauză de revizuire pentru angajamentele multianuale încheiate în cadrul intervențiilor cu caracter compensatoriu. Pentru a asigura adaptarea angajamentelor la cadrul juridic al următoarei perioade de programare este prevăzută o clauză de revizuire pentru angajamentele multianuale

încheiate în cadrul intervențiilor cu caracter compensatoriu, care depășesc actuala perioadă de programare. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Art. 29. – (1) În cadrul intervențiilor DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente, DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile, DR-04 - Agricultură ecologică - conversie, DR-05 - Agricultură ecologică - menținerea certificării, extinderea suprafeței parcelei aflate sub angajament pentru angajamentele urmărite la nivel de parcelă agricolă sau a suprafeței agricole angajate, în cazul angajamentelor urmărite la nivelul suprafeței totale angajate, este permisă cu până la 20% din suprafața angajată în primul an de angajament.

(2) În cazul în care suprafața parcelei agricole aflată sub angajament sau suprafața agricolă angajată crește peste limitele stabilite la alin. (1), angajamentul inițial se înlocuiește cu un nou angajament pentru întreaga suprafață în cauză pe perioada prevăzută pentru angajamentul respectiv în PNS, începând cu anul în care angajamentul a fost înlocuit. Vechiul angajament se urmărește până la împlinirea perioadei prevăzute în angajamentul inițial.

(3) Extinderea numărului de animale aflate sub angajament în cazul DR 03 – Agro-mediu și climă – Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon este permisă cu până la 20% din numărul de animale pe rasă determinat în primul an de angajament.

(4) În cazul în care numărul de animale aflate sub angajament depășește limita stabilită la alin. (3), angajamentul inițial se înlocuiește cu un nou angajament pentru întregul număr de animale/rasă pentru perioada prevăzută pentru angajamentul respectiv în PNS începând cu anul în care angajamentul a fost înlocuit. Vechiul angajament se urmărește până la împlinirea perioadei prevăzute în angajamentul inițial.

Art. 30. - (1) Aplicarea pachetelor 4, 5 și 7 ale intervenției DR -02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile, pe altă parcelă decât cea indicată în cererea unică de plată, se face cu notificarea APIA a mutării, în termen de 10 zile de la înființarea culturii, dar nu mai târziu de 30 septembrie. În lipsa acestei notificări, suprafața respectivă este exclusă de la plată. Mutarea poate fi aplicată doar pe o parcelă întreagă, nu pe fracțiuni de parcelă, și nu este condiționată de menținerea suprafeței inițiale a parcelei, ci doar de cea a suprafeței totale angajate.

(2) Angajamentele pentru suprafețele care la data depunerii cererii de plată se aflau în unitățile administrativ-teritoriale, denumite în continuare UAT, eligibile și au trecut în UAT neeligibile, ca urmare a actualizării Sistemului de identificare a parcelelor, denumit LPIS, încetează fără recuperarea sumelor plătite fermierilor înainte de trecerea suprafețelor din UAT eligibile în UAT neeligibile.

(3) Încadrarea UAT în zonele eligibile pentru intervențiile/pachetele/ variantele intervențiilor DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente, DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile, DR-04 - Agricultură ecologică – conversie , DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării, DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană, DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative și DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice, se menține indiferent de modificările intervenite în forma de

organizare a acestora, cu respectarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

d) Reguli privind instrumentele de management al riscului

Art. 31. – (1) În cazul intervenției DR-31 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare, denumită în continuare DR-31 sunt eligibile contracte de asigurare care permit determinarea pagubelor pe baza pierderi de producție efective sau pe bază de indici.

(2) Pentru asigurările pe bază de indici, criteriile pe baza cărora va fi estimată pierderea de producție vor fi stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

(3) Sesiunile de depunere a cererilor de finanțare se organizează anual și acoperă anul agricol în cazul sectorului vegetal, respectiv anul calendaristic în cazul sectorului zootehnic.

Art. 32. - În cazul intervenției DR-32 - Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole, denumită în continuare DR-32, cuantumul despăgubirilor se stabilește anual prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Art. 33. Cuantificarea pierderii de producție în cazul DR-31 și DR-32 se realizează la nivelul întregii exploatații, așa cum este aceasta definită la art. 3 alin. (2) din Regulamentul PNS.

e) Reguli privind intervențiile care vizează Cooperarea

Art. 34. - Prezenta subsecțiune este aplicabilă intervențiilor: DR-33 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol, DR- 34 Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI, denumită în continuare DR-34, DR-35 Dezvoltarea cooperării în cadrul lanțului valoric, denumită în continuare DR-35, DR- 36 LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, denumită în continuare DR-36 LEADER.

Art. 35. - Prin excepție de la prevederile art. 12 alin. (1) lit. a) cheltuielile cu activitățile pregătitoare pentru înființarea și funcționarea Grupurilor Operaționale PEI sunt eligibile dacă sunt efectuate după depunerea cererii de finanțare.

Art. 36. – (1) Verificarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL), a funcționării Grupului de Acțiune Locală (GAL) și verificarea și monitorizarea proiectelor cu finanțare din FEADR din cadrul SDL, se realizează potrivit competențelor partajate între AM-PNS, AFIR și GAL, conform fișei intervenției DR-36 - LEADER din PNS.

(2) GAL-urile ale căror SDL au fost selectate au obligația de a se constitui potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.

246/2005, cu modificările și completările ulterioare în vederea emiterii autorizației de funcționare de către AM-PNS.

(3) Regulile privind implementarea, evaluarea și monitorizarea SDL sunt reglementate în Ghidul de implementare a SDL, elaborat de AM-PNS. În cazul în care în etapa de implementare a SDL se constată disfuncționalități în activitatea GAL, ce vor fi detaliate în documentele specifice de implementare, AM-PNS are posibilitatea de a retrage autorizația de funcționare a GAL, în baza unor verificări efectuate în prealabil.

(4) Retragerea autorizației de funcționare conduce la rezilierea contractului de finanțare pentru cheltuielile de funcționare și animare, cu recuperarea sumelor acordate de la momentul în care a intervenit disfuncționalitatea.

(5) Pe parcursul implementării SDL, AM - PNS realizează cel puțin o evaluare a îndeplinirii obiectivelor SDL, care are ca rezultat redistribuirea fondurilor între GAL-uri.

(6) GAL-urile elaborează ghiduri ale solicitantului și documente de accesare pentru fiecare intervenție din SDL și sunt responsabile de evaluarea și selecția proiectelor care răspund obiectivelor din SDL, în baza unei proceduri proprii de selecție.

(7) Operațiunile finanțate prin LEADER care constau în investiții respectă normele și cerințele relevante ale Uniunii în cadrul tipului de intervenție pentru investiții prevăzut la art. 73 din Reg. (UE) 2115/2021.

(8) Cheltuielile eligibile finanțate din fonduri nerambursabile prin LEADER, precum și cheltuielile neeligibile sunt cele prevăzute în fișa intervenției LEADER, în schema de minimis și în PNS 2023-2027 - Cap. 4.7.1 și 4.7.3 și sunt descrise în documentele specifice de implementare.

Art. 37. - (1) Un solicitant poate depune și derula în același timp mai multe proiecte finanțate în cadrul intervenției LEADER, cu respectarea următoarelor condiții:

- a) să facă dovada, dacă este cazul, a existenței cofinanțării private, cumulată pentru toate proiectele;
- b) să respecte condițiile generale de eligibilitate ale intervenției LEADER;
- c) să respecte condițiile de eligibilitate și selecție stabilite de GAL în fișele intervențiilor din SDL;
- d) să respecte, dacă este cazul, regulile ajutorului de minimis;
- e) nu creeze artificial condițiile necesare pentru a obține în mod necuvenit un avantaj, cu respectarea prevederilor legale în vigoare;
- f) nu mai mult de un proiect pe o intervenție din SDL în cadrul aceleiași sesiuni lansate de GAL.

(2) Beneficiarii eligibili în cadrul intervențiilor din SDL pot fi persoane fizice autorizate, întreprindere familială, întreprindere individuală, cabinet medical individul și cabinet medical veterinar, entități juridice publice, entități juridice private, parteneriate fără personalitate juridică, așa cum sunt stabilite în fișele intervențiilor din SDL.

(3) GAL-ul poate avea statut de beneficiar în cadrul intervențiilor din SDL, cu condiția respectării principiului separării funcțiilor. În cazul proiectelor de tip umbrelă, definite ca proiecte cu un scop/obiectiv comun, care cuprind mai multe sub-proiecte cu o valoare prestabilită, GAL-ul ca beneficiar direct în calitate de administrator

stabilește obiectivul proiectului, condițiile de eligibilitate, domeniul specific și se ocupă de evaluarea, selectarea și efectuarea plăților către beneficiarii finali. Prin excepție de la prevederile art. 20, activele corporale și necorporale rezultate din implementarea acestor proiecte trebuie să fie incluse în categoria activelor proprii ale beneficiarilor finali și să fie utilizate pentru activitatea care a beneficiat de finanțare nerambursabilă pe perioada de monitorizare.

f) Reguli privind transferul de cunoștințe, consiliere și AKIS

Art. 38. - (1) În cadrul PNS 2023-2027, gestionarea AKIS, respectiv a serviciilor de consiliere și transfer de cunoștințe se va realiza de către Unitatea de Coordonare AKIS, unitate funcțională la nivelul AM - PNS având în componență și Unitatea de Coordonare Teritorială a AKIS .

(2) Autoritatea de management pentru PNS și AFIR asigură implementarea intervențiilor DR - 37 – Transfer de cunoștințe, DR - 38 – Consiliere în afaceri agricole cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(3) Implementarea intervențiilor prevăzute la alin. (1), se realizează după cum urmează:

a) pentru intervențiile DR-37 - Transfer de cunoștințe și DR 38 – Consiliere în afaceri agricole din PNS 2023-2027 – implementarea se realizează prin Autoritatea de management pentru PNS. În acest caz, selecția beneficiarilor constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte;

b) pentru intervenția DR-37 - Transfer de cunoștințe în situația în care beneficiarii transferului de cunoștințe sunt consilierii care vor fi integrați în AKIS, se va institui o schemă de ajutor de stat, conform procedurilor legale în vigoare.

(4) Participarea și responsabilitățile pentru activitățile în cadrul Unității de sprijin a AKIS se stabilesc, în condițiile legii, prin acord de colaborare semnat între Autoritatea de management pentru PNS și actori, publici și privați, relevanți și reprezentativi pentru domeniu.

(5) Pentru implementarea intervențiilor prevăzute la alin. (1) se elaborează proceduri specifice, detaliate, care se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Secțiunea a 3-a

Asistența tehnică și Rețeaua Rurală Națională

Art. 39. - (1) Autoritatea de management pentru PNS, AFIR și APIA asigură implementarea Asistenței tehnice pentru intervențiile prevăzute în PNS, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(2) Implementarea proiectelor se realizează prin Autoritatea de management pentru PNS, în ceea ce privește operațiunile de asistență tehnică proprii, ale autorității competente și organismului de coordonare a agențiilor de plăți, și prin AFIR, respectiv APIA, pentru operațiunile de asistență tehnică proprii acestora.

(3) Pentru implementarea proiectelor prevăzute la alin. (2) se elaborează proceduri specifice, detaliate, care se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Art. 40. - În perioada de derulare a PNS 2023-2027, Autoritatea de management pentru PNS, prin structura de specialitate, îndeplinește, în condițiile legii, rolul de Unitate de sprijin a Rețelei Rurale Naționale și implementează Planul de Acțiune, potrivit prevederilor cadrului de reglementare european și național.

Secțiunea a 4-a Reguli pentru monitorizare, evaluare, verificare și control

Art. 41. - (1) Pentru examinarea progresului înregistrat de PNS 2023-2027, comparativ cu obiectivele propuse, instituțiile implicate în implementare desfășoară activități de monitorizare și evaluare, pe baza datelor privind intervențiile și beneficiarii colectate, calculate și agregate potrivit Cadrului de performanță, prevăzut la art. 128 din regulamentul PNS.

(2) Monitorizarea sprijinului acordat beneficiarilor prin scheme de ajutor de stat sau scheme de minimis se realizează distinct, potrivit regulilor specifice prevăzute în scheme.

(3) În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul (UE) 2021/2116, activitățile de verificare și control la nivelul beneficiarilor se realizează în baza procedurilor specifice aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, care vor cuprinde în special următoarele aspecte:

- a) controlul legalității și regularității operațiunilor finanțate din FEADR;
- b) asigurarea unei preveniri eficiente a fraudelor, în special în domeniile cu un nivel de risc mai ridicat, care să aibă un efect de descurajare, ținând cont de costuri și beneficii, precum și de caracterul proporțional al măsurilor;
- c) prevenirea, detectarea și corectarea neregulilor și a fraudelor;
- d) stabilirea unor sisteme de sancțiuni și aplicarea unor sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare în conformitate cu dreptul Uniunii sau, în absența acestuia, cu dreptul intern și inițierea unor proceduri judiciare în acest scop, dacă este nevoie;
- e) recuperarea plăților necuvenite, plus dobânzile aferente, și inițierea unor proceduri judiciare în acest scop, dacă este nevoie, inclusiv pentru nereguli în sensul articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95.

Art. 42. - Beneficiarii intervențiilor prevăzute în PNS 2023-2027/scheme de ajutor de stat sau de minimis și prestatorii de servicii pentru proiectele cu finanțare din asistență tehnică asigură accesul la locul de implementare a proiectelor, însoțesc echipele de control și pun la dispoziția acestora, în timp util, toate informațiile și documentele necesare solicitate, potrivit prevederilor procedurale specifice de control, corespunzătoare fiecărei instituții responsabile, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

Art. 43. - În conformitate cu prevederile art. 18 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 41/2014 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, prin reorganizarea Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, aprobată prin Legea nr. 43/2015, cu modificările ulterioare, AFIR, precum și APIA vor proceda la consultarea sistemelor informatice/bazelor de date ale diferitelor instituții, pe aspecte privind situația juridică, economico-financiară și fiscală, în procesul de verificare a cererilor de finanțare / sprijin / plată depuse de solicitanți, de implementare, monitorizare, recuperare a debitelor și raportare a proiectelor cu finanțare europeană nerambursabilă din FEADR, în baza declarațiilor, acordurilor și clauzelor privind prelucrarea datelor cu caracter personal furnizate prin cererea de finanțare și prevăzute în contractual/decizia de finanțare.

Art. 44. - În conformitate cu prevederile art. 57 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2021/2116, al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013, în cazul în care sunt depistate nereguli și alte cazuri de nerespectare a condițiilor intervențiilor pentru dezvoltarea rurală specificate în planurile strategice PAC de către beneficiari, cererea de plată devine neeligibilă.

Secțiunea a 5-a Reguli financiare

Art. 45. - (1) Alocarea indicativă stabilită în euro prin PNS 2023-2027 pentru intervențiile de dezvoltare rurală, se convertește în moneda națională pe baza ultimului curs de schimb stabilit de Banca Centrală Europeană anterior datei de 1 ianuarie a anului aferent perioadei de referință. În cazul diferențelor de curs valutar, AFIR poate realiza trimestrial conversia pe baza mediei ratelor de schimb lunare sau pe baza cursului de schimb stabilit de Banca Centrală Europeană înainte de luna pentru care se declară cheltuielile sau veniturile alocate.

(2) AFIR poate angaja, în condițiile legii, cheltuieli prin contractele de finanțare/cererile de ajutor / sprijin numai în limita sumelor stabilite pentru fiecare intervenție, conform planului financiar PNS 2023-2027. Angajarea unor cheltuieli peste limitele stabilite prin planul financiar aferent programului se aprobă cu respectarea Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare.

Capitolul III

Dispoziții finale

Art. 46. - La sesizarea motivată și susținută cu dovezi a unui beneficiar/contractor al unui proiect cu finanțare din FEADR, cu privire la consultanții/contractorii/beneficiarii acestuia care nu se achită de obligațiile contractuale, cu excepția cazurilor de forță majoră, AFIR/ MADR, în baza unui act administrativ, poate să

inclusă și să facă publice pe site-urile AFIR/MADR, într-o secțiune distinctă, informații despre nerespectarea obligațiilor contractuale ale acestor consultanți/contractori.

Art. 47. – (1) MADR, AFIR și APIA sau alt organism cu sarcini delegate privind implementarea intervențiilor PNS 2023-2027 elaborează, pentru fiecare intervenție/schemă de ajutor prevăzută în plan, pentru care asigură implementarea, proceduri specifice pe care le publică pe site-urile proprii după avizarea de către Autoritatea de management pentru PNS și aprobarea acestora prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

(2) Sistemul de sancțiuni aferente intervențiilor din FEADR se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PRIM-MINISTRU

Nicolae - Ionel CIUCĂ

DRAFT